

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Brottsoffer](#) > [Rättigheter För Brottsoffer Per Land](#) > 2 – MINA RÄTTIGHETER UNDER RÄTTEGÅNGEN

2 – MINA RÄTTIGHETER UNDER RÄTTEGÅNGEN

[Hur kan jag vara delaktig under rättegången?](#)

[Vilka är mina rättigheter som vittne till ett brott?](#)

[Jag är minderårig. Har jag några särskilda rättigheter?](#)

[Kan jag få rättshjälp?](#)

[Vilken hjälp kan jag få om jag känner mig hotad?](#)

[Hur kräver jag skadestånd från den tilltalade och hur ansöker jag om brottsskadeersättning?](#)

[Finns det en möjlighet att nå en överenskommelse eller inleda en medling mellan mig själv och den tilltalade?](#)

[Jag är en utlänning. Hur är mina rättigheter och mina intressen bevakade?](#)

[Mer information](#)

Hur kan jag vara delaktig under rättegången?

Som skadelidande part eller [civilrättslig part med enskilt anspråk i brottmål](#)¹ (*partie civile/burgerlijke partij*) informeras man skriftligen om dagen för domstolsförhandlingen. Om så ännu inte har skett går det fortfarande i detta skede att väcka talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålet. Man kan göra detta när som helst fram till dess att de sista inlagorna lämnats in. Den som inte har något juridiskt ombud, men vill göra ett enskilt anspråk gällande vid en brottsmålsförhandling, gör på följande sätt:

- Kom i tid.
- Anmäl dig hos domstolstjänstemannen (*huissier de justice/zittingsdeurwachter*) och kontrollera att du befinner dig i rätt rättsal.
- Träd fram när rättens ordföranden ropar upp namnet på den tilltalade som du vill ska betala skadestånd.
- Lämnar ditt anspråk till rättens ordförande jämte alla handlingar som styrker skadan.
- Överlämnar en kopia av det enskilda anspråket till den tilltalades advokat.
- Behåller originalhandlingarna själv.
- Rättens ordförande kan be om ytterligare information, och antecknar därefter formellt skadeståndanspråket.

Domstolsförhandlingarna är som regel offentliga. Detta innebär att alla över 14 år kan närvara vid en rättegång. Dina vänner, grannar och anhöriga, journalister och alla övriga intresserade kan därför sitta med i rättsalen. Endast i undantagsfall (t.ex. brott av sexuell karaktär) sker förhandlingen bakom lyckta dörrar. Detta innebär att allmänheten och medierna inte närvarar i rättsalen. Man kan be domaren att hålla förhandlingen bakom lyckta dörrar. Lagen tillåter uttryckligen detta för offer för vissa typer av brott av sexuell karaktär, exempelvis våldtäkt och sexuellt ofredande. Domaren kan också bestämma att förhandlingen ska hållas bakom lyckta dörrar för att skydda minderåriga eller parternas integritet. En meddelad dom är dock alltid offentlig.

Den som vill få skadestånd med anledning av brott (genom ett enskilt anspråk i brottmål) måste bevisa skadan. Domaren kommer att bedöma ditt enskilda anspråk i slutet av förfarandet. Du måste företräddas av ett juridiskt ombud under rättegången. Vill du undvika direkt kontakt med den tilltalade kan din advokat företräda dig (det finns ingen möjlighet att neka den tilltalade att närvara i rättsalen). Den enda gång som du måste infinna dig

personligen är när du kallas som vittne.

Det går inte att föra talan om din sak separat från det allmänna åtalet.

Vilka är mina rättigheter som vittne till ett brott?

Om du lämnade ett vittnesmål under förundersökningen innebär detta inte automatiskt att du kommer att uppmanas att bekräfta vittnesmålet i domstol. Ett undantag är om målet prövas av [en brottmålsdomstol med jury²](#) (*cour d'assises/hof van assisen*).

Om man kallats personligen och har beviljats skyddsåtgärd, eller om man inte befinner sig i landet kan man besvara frågorna via videolänk. Vid behov kan man få sin röst förvrängd och gömma ansiktet.

Som vittne har man rätt till ersättning i form av ett fast belopp och reseersättning per kilometer. För att få denna ersättning ska man kontakta kansliet (*greffe/griffie*) i den domstol dit man är kallad som vittne och visa kallelsen tillsammans med sitt ID-kort. Kansliet betalar ut ersättningen direkt.

Jag är minderårig. Har jag några särskilda rättigheter?

Minderåriga får sin identitet skyddad. Det är brottsligt att publicera eller sprida foton, teckningar eller andra handlingar som kan avslöja din identitet.

Om man har deltagit i förhandlingarna via videolänk behöver man inte närvara personligen, såvida inte domaren beslutar att detta behövs för att fastställa sanningshalten. I så fall måste domaren ålägga dig att framträda personligen och måste motivera detta beslut. Man kan dock be domaren att hålla förhandlingen bakom lyckta dörrar. Lagen tillåter uttryckligen detta för offer för vissa typer av brott av sexuell karaktär, exempelvis våldtäkt och sexuellt ofredande. Domaren kan också bestämma att förhandlingen ska hållas bakom lyckta dörrar för att skydda minderåriga eller parternas integritet.

Kan jag få rättshjälp?

Den som gör väcker talan om ett enskilt anspråk i ett brottmål kan välja att medverka i förhandlingen själv eller via ett juridiskt ombud.

För inledande juridisk rådgivning kan du vända dig till särskilda team för primär rättshjälp (*aide juridique de première ligne/juridische eerstellingsbijstand*), vars advokater kostnadsfritt ger rådgivning vissa dagar och som vid behov kan hänvisa dig vidare till specialisttjänster. Konsultationerna anordnas i domstolsbyggnader, hos fredsdomare, rättscenter, kommunala förvaltningar m.fl. ställen. Rättscenter (*maisons de justice/justitiehuisen*) finns i alla domkretsar (kontaktuppgifter finns på [franska](#) eller [nederländska](#)), eller så kan man kontakta en [brottsoffertjänst](#).

Den som vill ha mer ingående juridisk rådgivning, rättshjälp och ett juridiskt ombud måste anlita advokat. Beroende på inkomst kan en del av eller allt denna hjälp vara kostnadsfritt inom ramen för den ytterligare rättshjälp. Vissa personer, t.ex. minderåriga eller personer med ett psykiskt funktionshinder, har alltid rätt till kostnadsfritt juridiskt ombud.

Den som vill ansöka om ytterligare rättshjälp ska kontakta det [rättshjälpkontor](#) (*Bureau d'Aide Juridique/Bureau voor Juridische Bijstand*) som finns i varje domstolsbyggnad. Man måste styrka att man antingen hör till en av specialkategorierna eller att man har en låg nettoinkomst. Kontoret godkänner eller avslår inom fjorton dagar ansökan och sänder i det första fallet kontaktuppgifter till den utsedde advokaten. Du kan även fråga en advokat som du själv väljer om han eller hon är villig att arbeta inom ramen för ytterligare rättshjälp. Om advokaten går med på detta kontaktar han eller hon kontoret för din räkning med begäran om att din ansökan ska godkännas.

Den som lever under knappa ekonomiska omständigheter kan i vissa fall ansöka om befrielse från ett antal proceduravgifter (t.ex. exekutionstjänstemännens avgifter och kostnaden för kopior av bevismaterialet) inom ramen för rättshjälp. För denna möjlighet ska man vända sig till rättshjälpkontoret vid den domstol som behandlar målet. Den som redan är civilrättslig part i brottmål (se nedan) kan inge denna ansökan, skriftligen eller muntligen, till den brottmålsavdelning som behandlar målet.

Det är också en god idé att kontrollera om ens försäkringsbrev täcker utgifter för rättegångskostnader. Kontakta ditt försäkringsbolag.

Under domstolsförhandlingen kan man bistås av personal från ett rättscenter eller en brottsoffertjänst.

Vilken hjälp kan jag få om jag känner mig hotad?

Om du befinner dig i fara under brottmålsförandet och åklagaren beviljar dig delvis eller fullständig anonymitet under utredningsfasen kan du svara på frågorna under rättegången via länk. Vid behov kan man få sin röst förvrängd och gömma ansiktet.

Om du är kallad att vittna inför domstol och inte har lämnat något vittnesmål under förundersökningen kan domaren besluta att din identitet inte ska nämnas i protokollet.

Om du blivit våldtagen eller utsatts för sexuellt ofredande skyddas din identitet från publicering i medierna. Det är brottsligt att publicera eller sprida foton, teckningar eller andra handlingar som kan avslöja din identitet.

Om den tilltalade inte sitter i häkte och du oroar dig för direkt kontakt med denne innan din domstolsförhandling börjar bör du ta vända dig till ett rättscenter. Vissa domstolsbyggnader har separata väntrum för brottsoffer för att undvika kontakt.

Hur kräver jag skadestånd från den tilltalade och hur ansöker jag om brottsskadeersättning?

Vill du söka ekonomisk ersättning vid brottmålsförandet måste du väcka talan om göra gällande ett enskilt anspråk i brottmål. Dina anspråk kan innefatta alla typer av lidna skador, t.ex. personskada med efterföljande medicinska kostnader, ideell skada, materiell skada (t.ex. förlust av förtjänst, att ett studieår måste tas om, förlust av anställning och skada på fordon eller kläder), begravningskostnader m.m.

Om den tilltalade fälls för brottet kommer domstolens brottmålsavdelning att pröva anspråket och meddela om du har rätt till skadestånd. Domstolen kommer sedan att bedöma nivån på skadeståndsanspråket.

Om du av någon anledning inte deltagit i brottmålsförandet kan du välja att göra dina anspråk gällande i distriktsdomstolens tvistemålsavdelning. Denna väg är också öppen om åklagarmyndigheten har beslutat att inte gå vidare i ett brottmål. Du gör dina anspråk gällande i tvistemålsavdelningen genom att stämma den person som förorsakat skadan, såvida inte alla parter samtycker till att infinna sig frivilligt. Om ett försäkringsbolag är inblandat (t.ex. efter en trafikolycka) kan du också kalla försäkringsbolaget. Förandet i tvistemålsavdelningen skiljer sig i grunden från brottmålsföranden. Exempelvis måste du själv bevisa att motparten är skyldig till skadan. Du kan göra detta genom att visa upp kopior av bevis från brottmålet, även om det förandet avbröts. Om brottmålsförandet pågår måste domstolens tvistemålsavdelning avvakta avgörandet i brottmålsavdelningen. Tvistemålsavdelningen är bunden av brottmålsavdelningens beslut. Kom ihåg att det medför kostnader att göra sina anspråk gällande i en tvistemålsavdelning.

Om åklagaren lagt ner åtalet (uppgörelse i godo eller medling i brottmål) är detta ett annat sätt att få ersättning från gärningsmannen. Man kan också få skadestånd från förövaren genom medling. Exempelvis får du i de flesta fall skadestånd om åklagaren föreslår medling i brottmål eller föreslår gärningsmannen en uppgörelse i godo.

Det är inte alltid möjligt att få skadestånd från gärningsmannen (exempelvis om gärningsmannen inte kan identifieras eller gripas), eller att få fullständig ersättning via ett försäkringsbolag. Den som fallit offer för ett planerat våldsbrott kan under vissa omständigheter få ersättning från staten. För mer information om ersättning från staten läs Europeiska rättsliga nätverks informationssidor om ersättning till brottsoffer i Belgien (på [franska](#), [nederländska](#), [tyska](#) och [engelska](#) och på andra språk).

Om den tilltalade befinns vara skyldig måste han eller hon ersätta dina kostnader som civilrättslig part, bl.a. en del av dina advokatkostnader. Domstolen anger det rimliga ersättningsbeloppet i samband med att den meddelar dom i målet.

Om förfarandet började genom att du själv väckte enskilt åtal mot den tilltalade eller väckte talan om enskilt anspråk med anledning av brott, och den tilltalade därefter befinns vara oskyldig kan domstolen ålägga dig att återbetala hela kostanden eller delar av de kostnader som staten och den tilltalade ådragit sig.

Finns det en möjlighet att nå en överenskommelse eller inleda en medling mellan mig själv och den tilltalade?

Reparativ medling (*médiation réparatrice/herstelbemiddeling*) kan begäras när som helst under förfarandet: innan målet går till domstol, under domstolens prövning och efter det att domstolen har meddelat ett straff. Reparativ medling sker separat från brottmålsförfarandet och ersätter det inte. De rättsliga myndigheterna är därför fortsatt ansvariga för alla beslut som avser åtalet, straffet och straffets verkställighet.

Reparativ medling sköts inte av staten utan av två ideella föreningar, [Suggnomè](#) i Flandern och [Médiante](#) i Vallonien. De har lokala kontor i alla domkretsar.

En överenskommelse som uppnåtts efter reparativ medling är konfidentiell och överlämnas till domstolen endast om alla parter samtycker. Domstolens dom måste omnämna den reparativa medlingen, men behöver inte närmare ange innehållet i överenskommelsen.

En domare i en ungdomsdomstol kan meddela en dom som påbjuder reparativ medling eller en gruppkonferens (*concertation restauratrice en groupe/hergo*).

Jag är en utlänning. Hur är mina rättigheter och mina intressen bevakade?

Om man är [civilrättslig part i brottmål](#)¹ eller vittne, men inte talar det språk som används under förhandlingen utnämns en tolk. Handlingar i målet översätts dock inte kostnadsfritt.

Mer information:

- Lag av den 1 augusti 1985 om skattemässiga och andra åtgärder – på [nederländska](#) och [franska](#)
- Lag av den 8 april 1965 om skydd av ungdom, minderårigs ansvar vid brott och ersättning av åsamkad skada – på [nederländska](#)
- Konstitutionen – på [nederländska](#) och [franska](#)
- Straffprocesslagen – på [nederländska](#), [franska](#) och [engleska](#)
- Processlagen – på [nederländska](#) och [franska](#)
- Kungl. dekret av den 28 december 1950 om allmänna regler för rättegångskostnader avseende verkställighetsåtgärder

1. Civilrättslig part i brottmål Det går att väcka talan om enskilt anspråk med anledning av brott när som helst under brottmålsförfarandet – detta gäller även om man inte har gjort någon polisanmälan. Förutom ett brottsoffers ordinarie rättigheter ger ställningen som civilrättslig part i brottmål även rätt att

- begära skadestånd
- få yttra sig i domstolen
- få sina kostnader ersatta i slutet av förfarandet
- begära tolk under domstolsförfarandet
- om ens civilrättsliga yrkande godkänns och anses välgrundat får man också ett antal rättigheter i brottmålsförfarandet utan att hos domstolens straffverkställighetsavdelning ha ansökt om att erkännas som brottsoffer.

Man kan registrera sig som civilrättslig part i brottmål via en uttryckliganmälan om åklagarmyndigheten redan har inlett förfarandet. Man kan göra detta när som helst under utredningen och rättegången, men inte längre om målet har överklagats vidare. Om det rör sig om en förseelse (contravention/overtreding) eller ett brott (délit/wanbedrijf) kan man göra sina enskilda anspråk gällande hos rannsaksdomaren, som då är skyldig att inleda en brottsutredning. Kom ihåg att åtalsavdelningen ännu i slutet av utredningen är fri att besluta att tillräckliga bevis saknas för att åtala den misstänkte. Om du vill få skadestånd måste du kunna bevisa den skada du har lidit. Domstolen går igenom din ansökan godtar eller avvisar den sedan. Som civilrättslig part i brottmål har man rätt att

föra saken till appellationsdomstolens avdelning för fullföljda brottmål om brottsutredningen fortfarande pågår ett år efter det att den påbörjades. Denna möjlighet ger indirekt kontroll över utredningens förlopp.

2. Brottmålsdomstol med jury En brottmålsdomstol med jury (kontaktuppgifter finns på [nederländska](#) och [franska](#)) är en tillfällig brottmålsdomstol som kan sammankallas i alla provinser eller i Bryssel. Brottmålsdomstolar med jury har befogenhet att behandla alla grova brott (crimes/misdaden, dvs. mord och andra grova brott som kan bestraffas med mellan fem års och livstids fängelse), politiska brott och tryckfrihetsbrott (utom sådana som är rasistiska eller främlingsfientliga). Till skillnad från en permanent brottmålsdomstol måste en brottmålsdomstol med jury ombildas för varje nytt mål. Som ordförande fungerar en domaren från en appellationsdomstol. Ordföranden biträds av två domare från förstainstansdomstolen. Juryn består av tolv personer från allmänheten som utsetts genom lottning. Högst två tredjedelar av de ursprungliga ledamöterna får tillhöra samma kön. Juryns ledamöter måste vara röstberättigade och åtnjuta fullständiga medborgerliga och politiska rättigheter, de måste vara mellan 28 och 65 år, kunna läsa och skriva och får inte ha dömts till fängelse i längre än fyra månader eller till samhällstjänst i mer än 60 timmar. Juryn avgör ensam om den tilltalade är skyldig eller oskyldig. När straffet ska bestämmas sammanträder juryn med de lagfarna domarna. Domarna från en brottmålsdomstol för grövre brott kan bara överklagas angående rättfrågor till kassationsdomstolen.

■ Senaste uppdatering: 03/07/2025

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.